

KMETSKI LIST

Štev. 2.

Ljubljana, 8. januarja 1941

Leto XXIII.

V kraljevo leto

Sredi največjega in najhujšega vojnega trušča, kar jih pozna zgodovina človeštva, smo prestopili prag pomembnega

kraljevega leta

in nosimo v srcu kljub vsem tegobam in težavam polno najlepših nad. Letos bo konec mladoletnosti našega kralja in sin najslavnejšega očeta, kar jih je kdaj sedelo na kakem srbskem prestolu, bo zasedel prestol kraljevine Jugoslavije.

Vsi se še spominjamo, kako se je vsakemu državljanu ob marsejski tragediji v bolečinah stiskalo srce. To ni bil navaden atentat na suverena male države, ampak je bil neposreden napad na našo državo samo, ki je bila ustvarjena po tolikih krvavih in junaških borbah ter pomeni uresničenje naših najsvetejših in tudi najdrzovitejših sanj. Zato se je tedaj tudi vsa domovina brez izjeme in brez pridržka tako iskreno oklenila mladega kralja, ki se je moral čez noč odpovedati nežnemu deštvu in se začeti temeljito pripravljati za prevzem težkih vladarskih bremen. Tedaj pač še nismo mogli slutiti, v kakšnih izrednih časih bo moral naš mladi kralj nastopiti dediščino svojega nesmrtnega očeta. Res je bil že takrat svet poln sumljive električne napetosti in prav požrtvovalno samozatajevanje Jugoslovenov je preprečilo najhujše. Vendar niti to samozatajevanje ni moglo razvoja zavreti. Napetost je naraščala, razmere so se vedno bolj zaostrovale in končno rodile to, kar se odigrava pred našimi očmi v krvavi podobi nove svefove vojne.

Mir sredi viharja

Pri vsem tem imamo vsaj še to srečo, da nas ni neposredno zgrabil vojni vrtinec. Kljub bombam in granatam, ki dan za dnevom treskajo v naši neposredni bližini ter uničujejo sadove pridnih človeških rok, imamo še vedno toliko sreče, da lahko v miru urejemo svoje domače zadeve sami in po lastni uvidevnosti izgrajujemo ter izpopolnjujemo svoj dom. Za to srečo smo usodi in modrosti odgovornih hvaležni ter samo želimo, da bi naš mladi kralj tudi v miru lahko vzel vrhovno državno krmilo v svoje roke ter nas vodil enako spretno in junaško kakor njegov veliki oče v vedno jasnejšo in lepšo bodočnost. Ako kak narod v Evropi zasluži svobodo, potem smo to pač v prvi vrsti Jugoslovani. Saj v nas nikoli niti za trenutek ni zamrla misel svobode. Niti v najbolj črnih dneh, ko nas je gulil jarem tujstva, se naš narod ni nikoli odpovedal idealu svoje narodne svobode. In kakor hitro je bila dana prva prilika, je narod sam začel trgati in lomiti vezi in okove. Emigrantje so po raznih potih hiteli v tujino, da bi tam takoj v začetku borbe navezali čim ožje stike s svobodnimi brati iz južnih slovanskih držav in z odgovornimi ter vodilnimi predstavniki svo-

bodnega in kulturnega sveta. Naša mladina je tedaj — že pred izbruhom vojne l. 1914. — visoko dvignila prapor narodne zavesti in geslo krvne skupnosti vseh južnih Slovanov. Nič niso pomagale tujim nasilnikom ječe, nič nobeno preganjanje in sramotenje z veleizdajalstvom. Kakor hitro je izbruhnila vojna vihra, ki je zadala smrtni udarec Avstriji, tako hitro je ves narod kakor ob skrivnostnem razodetju začel iskati zarij nove svobode. Izobraženec in preprosti vojak sta skupno iskala potov izpod tujega jarma. Frontniki so hiteli v Rusijo in vstopali tam v jugoslovansko dobrovoljsko legijo. Kako splošno je bilo to gibanje, nam priča že samo dejstvo, da imamo med dobrovoljci zastopane prav vse sloje in stanove. Celo menihi so vmes! Z emigranti in dobrovoljci pa je sodeloval ves narod. Kakor v silnem valu se je ves narod oklenil misli o ustanovitvi svobodne jugoslovanske države. In ta val je zajel vso našo domovino. Izpuščena ali prezrta ni ostala niti najbolj samotna hribovska bajta. Vsak in povsod je hotel potrditi in poudariti, da spada tudi on v jugoslovansko skupnost in je pripravljen bratsko nositi usodo, ki bo zadela narod. Dasi je bilo tedaj naše trpljenje veliko, je to vendar ena najsvetlejših točk naše zgodovine. Bili smo pripravljeni rajši umreti kakor še naprej živeti v nesvobodi. Ta silna volja je narodova največja odlika. Dokler jo kak narod ima, se mu ni treba bati pogina, pa naj ga tudi doleti karkoli!

Čemu obnavljamo danes te spomine? Zato, ker živimo v podobnih časih kakor tedaj, le da se sedanji po svoji usodni odločitosti še pomembnejši mimo dni pred četrt stoletjem. Sicer smo res deležni miru, toda niti za trenutek ne smemo pozabiti, da smo otok miru sredi viharja.

Z vero v bodočnost

Kaj tedaj? Ne mislite, da bi rekli, naj vržemo puške v koruzo, ako opozarjamo na resnost časov, ki jih preživljamo. Narobe! Reči hočemo le, da se silno in ognjevito vero v bodočnost oklenimo svojega dela, da to delo in vse napore podesetorimo in poglobimo. Oklenimo se svojega kralja, živega simbola jugo-

slovanske svobode. Pri tem nam ne sme zadoščati beseda, ampak mora vsa beseda postati dejanje. To geslo mora veljati za vse brez izjeme.

Preživeli smo že tudi v svobodi mnogo težkih dni; kajti svoboda ni muhast dar usode, ki bi ga nam poklanjala na slepo, ampak je dragocen zaklad, ki ga je treba neprestano varovati in braniti, da se nam v usodni uri ne pogrezne in nam ne izmuzne iz rok. Zaradi tega pa mora biti na straži in na preži vedno ves narod. Nihče ne sme svojih osebnih koristi staviti nad narodne. Narod mora postati jekleno-trdna, pa vendar vedno prožna celota, ki se takoj kakor magnetna igla uspešno odzove vsakemu gibu in tresljaju od zunaj ter v vsakem položaju zna zavarovati pogoje svojega obstoja in napredka. To je ukaz današnje dobe, ukaz, ki ga morajo razumeti in izvrševati vsi. Samo ob taki enotnosti in v taki skupnosti lahko mirno zremo v bodočnost, ker vemo, da pomenimo zid, ki ga ne poruši niti strelno orožje niti lokavost diplomatskega spletkarjenja.

ROJSTNI DAN NJ. VEL. KRALJICE

V zvezi s kraljevim letom dobiva letošnji rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije še poseben pomen. Ogromne nade, ki jih polaga ves naš narod v svojega mladega kralja se istočasno obračajo tudi na njegovo visoko mater. Z ljubeznijo in upanjem spremlja ves naš narod svojega kralja k polnoletnosti, z isto ljubeznijo kakor ga odgaja njegova ljubeča mati.

Redko uživa kaka kraljica tako nedeljene simpatije v svojem narodu, kakor jih uživa Nj. Vil. kraljica Marija med nami. Čim težje postaja življenje delovnega naroda, ki mu je ostalo njegovo samo še srce polno nad in hrepenjenja, tem težje čaka dneva ko bo gledal svojega kralja na prestolu Jugoslavije.

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije bo v četrtek 9. januarja

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
»KMETSKI LIST«!**

Trije svetovi v Evropi

Vsaka glava ima svojo pamet, pravi slovenski pregovor. Enako je tudi v svetu in zlasti v političnem mednarodnem življenju. Ta različnost gledanja in pojmovanja vprašanj in vrednot je končno rodila sedanjo vojno.

NOVA UREDITEV SVETA

Venomer se danes govori o novi ureditvi sveta in o novem redu, ki naj zavlada po vojni. Da mora nastati neki nov red, je jasno. Žrtve

niso in ne morejo biti zaman. In žrtve so v tej vojni velike, večje ko kdajkoli. Preureditev se bržkone ne bo fikal samo nove razdelitve sil in posesti, ampak bo verjetno zavzela vsa področja človeške družbe.

Del vodilnih svetovnih sil želi ohraniti kolikor največ mogoče stare tradicije. Države in narodi naj bi ostali, kakor so bili, v široki svobodi, a pod gospodarskim vodstvom dosedanjih

svetovnih gospodarjev, ki za svoje vodstvo v svetovnem gospodarstvu seveda dobivajo bogate nagrade na ta način, da se dejanski dobiček od dela vsega sveta steka v njihove blagajne. To je anglosaški svet, sistem stare tradicije in starega reda. Ta svet ima za seboj bogate skušnje in dolgotrajno življenjsko šolo.

Ko ga gledamo in presojamo, ne smemo pozabiti, da so njegovi odgovorni predstavniki ob koncu zadnje svetovne vojne zagrešili veliko napako. Ravnali so tako, kakor da je mogoče resnično življenjsko dogajanje razdeliti v poglavja kakor zgodovino v šolskih učbenikih. Življenje pa je večna povezanost, kakor smo že tolikokrat poudarili v naših člankih. In posledica te povezanosti je razvoj. Življenjske sile posameznih narodov iščejo razmaha. Ako je ta ali oni narod v svojem naravnem razmahu s pogodbami umetno oviran, mora priti do sporov, kakršni se prav sedaj krvavo odigravajo po svetu.

VODITELJSKO NAČELO

in prepričanje, da ne rečemo naravnost vera, da samo posameznik lahko vodi usodo naroda. Ta ideja dejansko ni nova, kakor prav za prav ni nič novega pod soncem. Voditeljsko načelo so poznali že vladarji starega Egipta, faraoni. Saj je bil vsak vladar hkratu najvišji duhovnik in bog, torej nezmotljivo bitje. Nikomur ni bil odgovoren, pač pa je bila usoda vsega naroda v njegovih rokah.

Voditeljsko načelo je uveljavil pri Grkih Aleksander Veliki, so ga uveljavljali številni možje v starem rimskem imperiju in ga je v novejši zgodovini uveljavil zlasti Napoleon.

Ako smo pravkar rekli, da ni na svetu nič novega, pa s tem še ni rečeno, da se staro ne bi preobraževalo in izpopolnjevalo. Tudi nova oblika voditeljskega načela je izpolnjena. Geniju, oziroma voditeljski misli posameznika naj bi se podredil svet. Narodi in države naj bi postali samo deli v sestavi vodilnega naroda in podrejeni volji in ciljem njegovega vodje.

ČLOVEČANSTVO

Tretje načelo, ki se sedaj skuša uveljaviti in se prikazuje pod najrazličnejšimi imeni, je načelo človečanstva.

Kakor prej omenjena dva nazora, tako tudi nazor o človečanstvu ni nov, pač pa se prvič po zlomu fevdalizma javlja v tako izraziti obliki in takem obsegu. Po tem nazoru so vsi narodi enakovredni in torej lahko žive drug poleg drugega v tovariški skupnosti. Posameznik mora služiti skupnosti, družba pa je zopet dolžna omogočiti vsakemu poedincu izvrševanje njegovih dolžnosti.

SVET ZASE

pa je brez dvoma Azija, Kitajska in Japonska. Obe ti dve sili, ki sta sicer danes še v boju, pomenita, ako se nekoč združita, resno nevarnost za belo pleme. Življenjska sila rumene rase je izredno velika, življenjska raven pa dosti skromnejša od povprečne naše. O možnosti nadvlade rumene rase nad belo so že mnogo pisali in razpravljali. Podoba je, kakor da se bliža čas, k ota možnost, ki se je pred tridesetimi ali štiridesetimi leti zdelo utvara, utegne postati stvarnost. Protiutež proti temu sta sedaj dve velesili, Zedinjene države in Sovjeti. Zato se ti dve sili kljub siceršnim razlikam v tej točki strinjata. Obe skušata obdržati svoje postojanke in urejati svojo zunanjo politiko temu primerno. Rusko in ameriško podpiranje Kitajske služi temu namenu. Pri tem je svetovnonazorska politična ideologija pomaknjena čisto v ozadje.

Kakšni so cilji Japonske, je težko reči. Na vsak način morda trenutno ta velesila res ne želi nič drugega kakor novo razdelitev Azije, toda že s tem samim korakom bi močno posegla v interesno območje belega plemena. Zaradi tega je umljivo, da Rusija skuša ohraniti dobre

odnose z vsemi sprtimi državami: z Anglijo, Nemčijo in Italijo.

NOVI RED

Novi red, kakor ga naglašata druga stran,

naj bi pomenil smrt demokracije. Ta sistem, pravijo, se je preživel in ne spada več v današnjo dobo. Mesto demokracije naj prevzame vodstvo narodov, volja in genij posameznikov.

V pričakovanju nemškega vdora

Nemški letalski napadi na razna angleška mesta postajajo zadnje čase vedno bolj pogosti in siloviti. Z izjemo Silvestrovega, ko je menda izredno slabo vreme oviralo večje letalske podvige nad angleškim otočjem, se ponavljajo dan za dnem letalski napadi, ki spreminjajo cele predele Londona in drugih naglašanih mest, zlasti pa važnih industrijskih središč, v ruševine.

Med napadom prejšnjo nedeljo je bil London ponoči od požarov in številnih nemških svetlobnih raket tako razsvetljen da angleški lovci sploh niso mogli uspešno nastopiti, ker bi bili imeli Nemci zaradi svetlobe v njih pre-dobre cilje. Tudi požarov je bilo toliko da je londonsko gasilstvo imelo še ves dan po napadu dovolj dela, preden je obvladalo požare. Po napadu si je ogledal najbolj prizadete predele Londona Churchill. Ljudstvo ga je povsod navdušeno pozdravljalo. Ko so ga ljudje vpraševali, kdaj bo konec vojne, jim je Churchill odgovoril popolnoma mirno: »Kadar jih bomo premagali.«

Sedaj angleški in tudi nevtralni krogi razmišljajo o možnosti nemškega vpada v Anglijo in prihajajo do zaključka, da postaja nemški vpad iz dneva v dan bolj nujen, ako naj se vojskovanje premakne z mrtve točke in približa odločitvi. Zato ni izključeno, da utegnemo še tekom zime v tem pogledu doživeti nenadne dogodke.

Po drugi strani je bivši angleški admiral, ki se mudi ta čas v Kanadi, izjavil, da so Angličani iznašli uspešno sredstvo za obrambo proti nemškim letalskim napadom. To novo sredstvo pride v kratkem v uporabo, nakar bodo nemški napadi izgubili na svojem pomenu in grozoti. Podrobnosti novega izuma drže seveda v tajnosti.

Po Rooseveltovem govoru

Kakor smo že zadnjič kratko omenili, je dne 30. decembra lanskega leta prezident Roosevelt po radiu govoril ameriškemu narodu o nacionalni varnosti domovine, kakor je sam naglasil v uvodu svojega govora. Očrtal je potek evropskih dogodkov izza tako zvanega berlinskega pakta v lanskem septembru (zveza

med Nemčijo, Italijo in Japonsko). V zvezi s tem je dejal, da Zedinjene države ne bodo podpirale nobenega miru, dokler nacionalni socializem ne opusti misli na gospodstvo sveta.

Nadalje je med drugim izvajal Roosevelt:

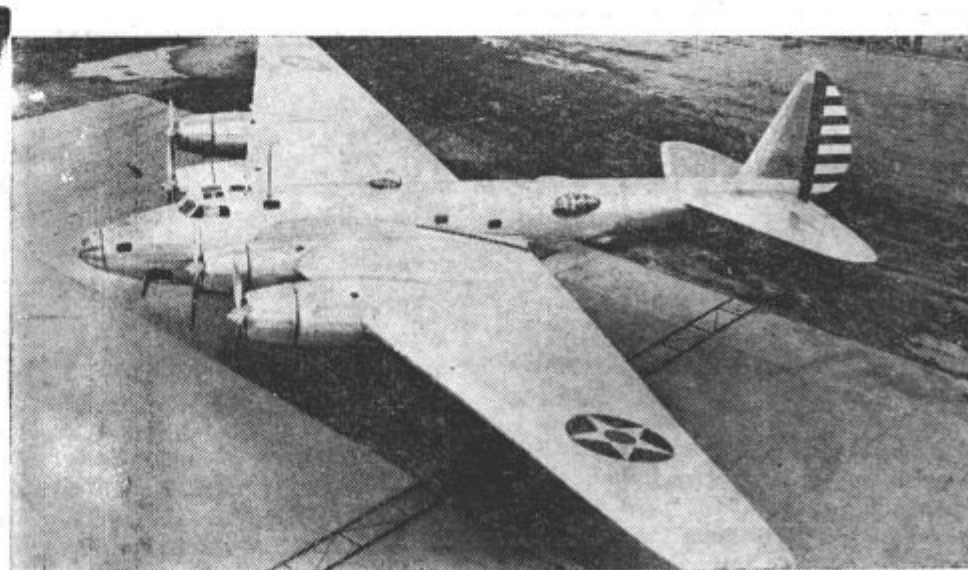
One sile, ki se bore proti svobodi, je treba odriniti od ameriških obal. Sedaj jih zadržujejo Angleži, Grki in vsi vojaki, ki so zbežali iz zasedenih držav pred nacionalno-socialističnim gospodstvom. V Aziji pa Kitajska drži obrambni zid proti Japonski.

Dalje je dejal: Ali res lahko kdo med nami misli, da bodo Zedinjene države napadene, dokler je Anglija naš najmočnejši sosed? Ali pa na drugi strani kdo resno verjame, da lahko živimo v miru, če zmagamo v sedanji vojni velesile osi? Danes tudi oceani ne dele več kontinentov. Letala lahko opravijo pot čez morje, ne da bi se jim bilo treba med potjo založiti z gorivom.

Oni, ki govorijo o pomirjenju — je nadeljeval Roosevelt — ignoriranje usode Avstrije, Češkoslovaške, Poljske, Norveške, Belgije, Nizozemske, Danske in Francije. Ni se mogoče pogajati za mir, če je na izbiri samo sužnost. Vsak tak mir bi bil kvečjemu premirje, ki bi vodilo k ogromnemu oboroževalnemu tekmovanju in potem k največji vojni v zgodovini.

Posebno pomemben je nato bil tisti del govora, v katerem se je Roosevelt zavzemal za čim hitrejšo in izdatnejšo pomoč Angliji. Pomoč mora priti že danes, — je naglasil Roosevelt — ne šele jutri. Oni narodi, ki se v Evropi z orožjem v rokah bore proti diktaturam, ne mislijo, da bi se mi zanje borili, temveč hočejo samo, da jim damo pripomočkov za vojevanje: letal, tankov, topov in ladij, ki bodo omogočili, da se bore za svojo svobodo in varnost. Mnogo manj izgledov je, da se sami zapletemo v vojno, če sedaj vse storimo, da pomagamo Angliji, kakor pa, če čakamo, da sami pridemo na vrsto pozneje.

Nadalje je Roosevelt utemeljeval potrebo oboroževanja demokracije. Delavce in delodajalce je pozval, naj poravnajo medsebojne spore. Ničesar ne sme ovirati našega oboroževanja. Dobiti moramo vse stroje, vse arzenale in

Slika prikazuje eno največjih in najstrašnejših modernih orožij, slovite ameriške leteče trdnjave, ki so jih pričeli v Združenih državah v prvi vrsti za Anglijo izdelovati v celih masah. Angleži pravijo, da bodo »leteče trdnjave« eno glavnih britanskih orožij proti Nemčiji. — V teh veleletalnih je mnogo mož posadke, nosilnost teže bomb izredno velika, poletna moč pa neobičajno visoka.

fovarne, ki jih potrebujemo za svojo obrambo. Zedinjene države morajo postati veliki arzenal demokracije.

Sedanji čas — je nadaljeval Roosevelt — je za nas izredni čas, prav tako kakor vojna sama. Moramo iti na delo z isto odločnostjo, požrtvovalnostjo in potrpljenjem, kakor če bi bili v vojni. Dali smo Angliji že mnogo materialne pomoči, a ji bomo dali v bodočnosti še mnogo več. Poslali bomo Angliji vse razen onega, kar je potrebno za naše najnujnejše vojaške potrebe. Nihče nam ne bo mogel preprečiti, da ne bi pomagali Angliji.

Rooseveltove govore, ki je trajal štirideset minut, je izzval silen odmev po vsem svetu. V Angliji in zavezniških državah so ga seveda sprejeli z velikim veseljem in zadoščenjem. Saj jim je ta govor podal močan dokaz za enotnost anglosaškega sveta ne glede na državne meje.

V Nemčiji in Italiji so sprejeli govor odklonilno, češ da Roosevelt ne razume ali noče razumeti, za kaj v sedanji vojni gre in da je to izključno evropska zadeva. Ko hočejo vlesile osi na novo urediti Evropo in vzhodno azijski prostor, ne mislijo na Ameriko in se

tudi ne žele vmešavati v ameriška notranja vprašanja. Na Japonskem izzvenevajo vsi odmevi tega govora v prepričanje, da bi bila nemško-ameriška vojna hkratu tudi japonsko-ameriška in japonsko-angleška vojna.

Vse torej kaže, da napetost narašča. Nekateri nemški in italijanski glasovi poleg tega še zatrjujejo, da bo prišla ameriška pomoč Angliji prekasno. Zato je za bližnjo bodočnost pričakovati pospešene delavnosti na vseh bojiščih proti Angliji, zlasti pa na otočju samem. Prav zaradi tega tudi toliko resnih strokovnjakov napoveduje bližnji vdor nemških čet v Anglijo in že razpravljajo o raznih smereh, po katerih naj bi Nemci izvršili ta napad.

O kakem bližnjem miru ne more biti za sedaj govora, ker iz obeh taborov prihajajo še vedno bojevitve in nepomirljive izjave, ki naglašajo, da mir pred popolno zmago ni mogoč. Zato moramo računati s tem, da bo leto, ki smo ga pravkar začeli, še močno krvavo in polno presenečenj. Kako daleč se bo v tem letu vojna raztegnila, je še veliko vprašanje, več ko verjetno pa je, da utegne razširiti na nova ozemlja.

Doma in drugod

RAZDELJEVANJE MOKE

Da bi se dodelila za prvo četrtino meseca januarja potrošnikom pšenična moka iz zaloga Banovinskega prehranjevalnega zavoda na najhitrejši način, bo postopal Banovinski prehranjevalni zavod pri tem dodeljevanju takole:

Vsa količina moke, ki odpade za območje avtonomnih mest in okrajev glasom razdelilnega načrta za prvo četrtino meseca januarja, se bo stavila v avtonomnih mestih na razpologo občinskim prehranjevalnim uradom teh mest, v okrajih pa okrajnim prehranjevalnim odborom okrajev.

Okrajni prehranjevalni odbori dodelijo moko občinskim prehranjevalnim uradom po razdelilnem načrtu, ki jim bo dostavljen in na način, ki je za njihove razmere najprikladnejši, ne da bi šele čakali na naročila. Občinski prehranjevalni uradi pa morajo protivrednost ob prevzemu poravnati.

Občinski prehranjevalni uradi razdele moko med trgovce nadrobno, pekarnice ter bolnice in druge zavode svojega področja.

Pri dodeljevanju kvot za ostale potrošnike je postopati po dobljenih navodilih. Bolnišnicam pa je dodeliti dosedanje količino. Pri razdeljevanju moke se morejo poslužiti občinski prehranjevalni odbori tudi trgovskega aparata, vendar morajo izdajati nakazila za moko v vsakem primeru sami.

Vsi trgovci z moko nadrobno, pekarnice ter bolnišnice in drugi zavodi se obračajo z vlogami za dodelitev pšenične moke izključno na občinske prehranjevalne urade.

POKAZALI BOMO ODLOČNOST

»Hrvatski dnevnik« piše v novoletni številki o ostrejšem postopku v banovini Hrvatski proti vsem, ki ovirajo HSS pri izvajanju njegovega programa in pravi med drugim:

»Leta 1941 bo prenehalo vse, kar so tolmačili nekateri kot znak slabosti. Pokazali bomo odločnost, ki je danes nujno potrebna. S tem ne napovedujemo morda kake dobe preganjanj. Hrvatska seljačka stranka ni in ne bo nikogar preganjala zaradi njegovih načel. Ne more pa več mirno dopuščati, da bi jo drugi ovirali pri izvajanju njeni hnačrtov in njenega programa. Letošnje leto bomo storili vse, da bodo lahko vsi občutili, da živijo pod režimom HSS ter njenih političnih, gospodarskih in socialnih koncepcij. Sabotaže ne bomo več trpeli. Kdor ne želi sodelovati, naj se umakne. Nihče nima pravice izrabljati svojega položaja za sabotiranje

načrtov banske oblasti. Vsi tisti, ki danes napadajo in psujejo HSS in dr. Mačka, ne bi imeli korajže niti vzdihniti, če ne bi bilo teh dveh činiteljev. Toda naj govore ti modrijani, kar hočejo, močna in človekoljubna osebnost dr. Vladimira Mačka bo še dolgo vrsto let dominirala v hrvatskem političnem življenju. Zmešali se bodo še mnogi računi, sklenjeni brez krčmarja. Razblinile se bodo še mnoge iluzije, pa če so bile še tako lepe. Ostala bo samo stvarnost s katero računa naš dr. Maček pri gradnji bodočnosti hrvatskega naroda.

ODLOČNEJŠA POLITIKA NA HRVATSKEM

»Hrvatski dnevnik« napoveduje za novo leto odločnejšo politiko proti vsem nezadovoljnim in rovarjem. Zlasti v Dalmaciji preživlja HSS težko krizo. Razmere so take, da pristaši zapuščajo stranko, občinski odbori se menjavajo in nerazpoloženje proti HSS vedno bolj narašča. V Splitu je prenehalo izhajati strankino glasilo, ker ni poročalo o nekem shodu strankinega glavnega tajnika dr. Juraja Krnjevića tako, kakor se je želelo v stranki.

Nekateri prikazujejo nezadovoljstvo hrvatskega naroda kot posledico komunistične propagande ali posledico rovarjenja frankovcev. Dobro poučeni krogi trdijo, da bi taka trditev mogla le deloma veljati za mesta, dočim med kmeti ne more biti govora o komunizmu, zlasti ne v Dalmaciji, kjer je bilo vedno nacionalna trdnjava Jugoslovanstva. Tam tudi frankovci nimajo tal. Vzroki nezadovoljstva izvirajo torej od drugod.

ODSTOP OBČINSKEGA ODBORA

V občinskem odboru v Stari Loki je bilo 22 pristašev JRZ in dva opozicionalca. Te dni sta podala ostavke na svoje položaje župan Ivan Avguštin in podžupan Franc Hafner. Občinski odbor je njeno ostavko sprejel in nato sklenil, da se tudi vsi ostali odborniki pridružijo njuni ostavki in odstopijo od občinskega odbora.

V občinskem odboru na Logu pri Ljubljani je podalo ostavke pet občinskih odbornikov.

SOCIALISTIČNE ORGANIZACIJE RAZPUŠČENE

Z odlokom notranjega ministra so bile razpuščene vse socialistične delavske in nameštenske strokovne organizacije. Vzroka za razpusta odlok ne navaja. Prav tako je odredil hrvatski ban razpust vseh socialističnih strokovnih organizacij. Prostor, kjer so se nahajale pisarne socialističnih delavskih organizacij, so bili zapečateni. Vsem razpuščenim strokovnim organiza-

cijam je v bodoče prepovedano delovati. V razpuščenih delavskih strokovnih organizacijah so bili včlanjeni pristaši social. demokratov, ki jih je vodil v Beogradu dr. Živko Topalović.

Volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov, ki bi se imele vršiti v teku meseca januarja, so bile uradno odložene na poznejši čas.

Kam gre Bolgarija

Pred kratkim je bolgarski predsednik vlade Filov odpotoval na Dunaj iz zdravstvenih razlogov, kakor je bilo bolgarsko poročilo. Že takoj pa so tudi same bolgarske vesti priznavale, da ima to potovanje tudi političen pomen. Predsednika bolgarske vlade bo v Solnogradu sprejel nemški zunanji minister Ribbentrop, za njim pa baje tudi sam kancelar Hitler.

Po inozemstvu so se v zvezi s tem razširile razburljive vesti, češ da je Bolgarija dobila nekak ultimat in pristala na prehod nemških čet skozi svoji ozemlje. Bolgarski uradni krogi izjavljajo, da jim doslej ni ničesar znanega o tem. Tudi angleška poročila naglašajo, da tak razvoj ni verjeten. Po angleških trditvah so vse te vesti samo manevar, ki naj bi odvrnil pozornost svetovne javnosti od dogodkov v Afriki in tako razbremenil Italijo.

Po drugi strani vzbuja pozornost pripravljenost Rusije, ki se zadnje dni naglo stopnjuje. Kadrski rok za vojake in podoficirje v ruski vojski in mornarici je podaljšan na štiri leta. Hkratu so bili sovjetski poslaniki iz vseh balkanskih prestolnic poklicani v Moskvo na poročanje. Podoba je torej, da postaja položaj na Balkanu vedno bolj napet.

V zvezi s tem naj še omenimo, da je bil 5. t. m. ukinjen ves telefonski promet Rumunije z inozemstvom, tako da niso dovoljeni niti diplomatski razgovori. Po drugi strani ne kaže prezreti dejstva, da se mudi predsednik turške vlade Izmet Ineni v Carigradu, odkoder bo odpotoval na inspekcijsko potovanje v Trakijo. Tudi turški tisk precej ostro nastopa proti Italiji in sploh proti politiki osiščnih držav.

Verjetno je, da bo nadaljni razvoj dogodkov v tem predelu odvisen od zadržanja Rusije. Ako bi sklepali po prejšnjem ruskem nastopu, potem bi rekli, da Rusija ne želi tujih čet ob Črnem morju, ker je tak razvoj dogodkov že enkrat v zadnjem trenutku preprečila. Ali bo sedaj popustila in morda zahtevala kake druge ugodnosti, ali pa bo zopet nastopila proti temu načrtu odklonilno, to je vprašanje, ki mora biti v kratkem rešeno. Od tega vprašanja pa bo tudi odvisen nadaljnji potek vojne in zlasti nadaljnji razvoj dogodkov na Balkanu in po vsem Bližnjem vzhodu.

KMET, KI SE ZAVEDA SVOJE MOČI,

ki ve, kaj pomeni zanj v stanovskem pogledu lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu povsod in pri vsaki priliki novih naročnikov!

Filov v Nemčiji

Po zasedanju bolgarskega sobranja se je napotil predsednik vlade Filov v Nemčijo. Uradno je bilo izdano poročilo, da je Filova pot v Nemčijo povsem privatnega značaja in da je šel vprašat zdravnike za nasvet. Evropsko časopisje pa pripisuje potovanju Filova veliko večji pomen in trde, da se postavlja ponovno vprašanje prehoda nemških čet skozi bolgarsko ozemlje na grško mejo, odkoder bi napadle grško vojsko. Turčijo je potovanje Filova zelo razburilo. Predlagala je naj se vse balkanske države povežejo v močno zvezo s skupnimi carinskimi mejami in skupnim vojnim svetom. Namen take zveze bi bila zaščita balkanskih držav pred vsakim napadalcem.

Vojna v Afriki

TRDNJAVA BARDIA V ANGLEŠKIH ROKAH

Po dvodnevni silovitih borbah se je trdnjava Bardia v Afriki predala naškakujočim britanskim četam. Predaja se je izvršila 5. t. m. zvečer. Kakor priznavajo Angleži, je nudila italijanska posadka v Bardiji močan in junaški odpor. Končno so bile italijanske čete tako izčrpane, da so morale kapitulirati. Kakor pripovedujejo ujetniki, ki jih je po prvih angleških poročilih že 30 tisoč, niso italijanski vojaki v Bardiji dva dni ničesar zavžili, ker so bile neprenehoma v boju.

Del angleških čet čisti sedaj Bardio in okolico, ostale čete pa prodirajo dalje po obalni cesti proti Tobruku, kjer je pričakovati prihodnji večji spopad. Po angleškem mnenju je sedaj odstranjena nevarnost italijanskega vdora v Egipt, hkratu pa je Angležem s tem odprta pot za prodiranje v Libijo.

ZMAGA GENERALA WAWELLA

General Wawell, poveljnik angleške vojske v Afriki, je tipičen primer poklicnega in tradicijskega angleškega vojaka. Vojaki so bili mnogi njegovi predniki. Wawell je v prejšnji svetovni vojni prišel ob eno oko. Danes je star blizu 60 let, a je izredno močne postave in silno prožnega duha, kar ga odlično usposablja za težke naloge, ki mu jih nalaga kot angleškemu vojskovodji sedanja zverska vojna.

Točno število Wawellove armade ni znano, sodimo pa lahko, da je v Afriki čez 250.000 britanskih vojakov, dočim trdijo Italijani (*«Messagero»*), da ima Wawel 350.000 mož broječo armado, na razpolago pa 1500 letal-

skih edinic. Armada generala Wawella je sestavljena v jedru iz Angležev, njene dele tvorijo pa tudi domačini iz Palestine, Egipta, Iraka, Indije, Avstralije in Novega Zeland, kar pomeni, da angleška armada pred italijansko precej prednjači. Močno so Wawellu v oporo tudi britanske vojne ladje, ki patulirajo ob vsej libijski in tripolitanski obali ter razganjajo ali uničujejo italijanske konvoje, namenjene iz Italije v Libijo ali narobe. Priznati pa je treba, da se je položaj za Italijo mnogo izboljšal takrat, ko je bilo sklenjeno s Francijo premirje, kajti italijanske čete, ki so bile na libijsko-tuniški meji, so prešle na libijsko-egiptsko bojišče, kar je Angleže tudi zadržalo, da niso že poprej zavzeli več važnih italijanskih pozicij.

ANGLEŽI PRED TOBRUKOM

Medtem, ko se je angleška pešadija pripravljala na naskok na obkoljeno trdnjavo Bardio, so njihove tankovske divizije nadaljevale s svojim pohodom proti mestu Tobruku, ki leži več kot 100 km proti zapadu. Po padcu Bardije, so se pričele pomikati proti Tobruku tudi ostale britanske čete, ki so bile zaposlene pri zavzetju Bardije. Sedaj se je pričelo obleganje Tobruka z vsemi angleškimi silami, ki operirajo v severni Afriki.

Dosedanji angleški plen v bojih z Italijani v severni Afriki znaša okrog 70.000 ujetnikov, nad 500 topov in velike množine strojnih pušk in drugega orožja.

Pri zavzetju Bardije so imeli Avstralci samo 500 mrtvih.

njene države se obvežejo, da ne bodo nikdar dopustile, da bi ameriški narod pristal na mir, ki bi ga diktirali napadalci. Končno je Roosevelt dejal, da mora biti vsakdo v Zedinjenih državah pripravljen na žrtve.

STALINOV ČLANEK

Moskovska *«Pravda»* je objavila v novoletni številki Stalinov članek, ki je zbudil veliko pozornost po vsem svetu. Članek pravi med drugim:

»Vojna vihra se vse bolj širi in tudi za našo državo vojna nevarnost vse bolj narašča. Mednarodni položaj je skrajno težaven in napet, tako, da lahko vsak čas nastanejo nepričakovani zapletljaji. Ves ruski narod mora biti spričo nevarnosti vojaškega napada na Rusijo v stalni mobilizirani pripravljenosti. Našim nasprotnikom v nobenem pogledu ne smemo dati prilike, da bi nas kakorkoli iznenadili.«

Ruski poročevalski urad Tass je zanikal, da bi ta članek spisal Stalin. Zadeva še sedaj ni pojasnjena, kako je s tem zagonetnim člankom.

JAPONSKE TEŽAVE NA KITAJSKEM

Japonski polkovnik Mabužia je kot šef oddelka za častniško službo v vojnem ministristvu te dni izjavil, da je kitajsko vprašanje vedno bolj zapleteno. Vojska maršala Čang-kajška je kitajska elita (izbrane čete), ki ljubijo svojo domovino. Mislilo se je, da se je s pristo-pom Japonske k osi Rim—Berlin njen položaj izboljšal. Toda zdi se mi, obratno, da ima od tega koristi Čang-kajšek. Novega reda v Aziji Japonska ne bo mogla ustvariti, dokler ne bo imela dovolj moči, da izvrši svoje načrte v popolni neodvisnosti. Japonskemu narodu je treba povedati resnico, je zaključil svoj članek polkovnik Mabužia.

Kitajsko ministristvo javlja, da so imeli Japonci v teku sedanje vojne 1.600.000 ranjenih in mrtvih. Kljub temu pa so njihovi uspehi malenkostni.

NEMŠKE LETALSKE SILE V ITALIJI

Za časa božičnih praznikov je prišlo v Italijo več letalskih skupin, ki štejejo več sto bombnih in lovskih letal. Nemške letalske skupine v Italiji bodo ostale pod nemškim vrhovnim poveljstvom. Udejstvovali se bodo predvsem na Sredozemskem morju, kjer bodo vodile borbo proti angleški mornarici in angleškemu letalstvu.

Angleška mornarica preprečuje Italiji stik z libijsko armado in prav tako močno ovira pomorski promet med Italijo in Albanijo. Nemška letalska pomoč Italiji naj bi olajšala položaj italijanski armadi tako v Libiji kakor tudi v Albaniji. Prevoz živil, vojaštva in municije iz Italije v Albanijo se vrši po izjavah italijanskih ujetnikov po zračni poti.

Te dni se je vrnila v Italijo tudi italijanska letalska eskadra, ki je bombardirala angleška mesta na otočju. Italijanska letalska eskadra je pretrpela močne izgube.

RUDNO BOGASTVO RUSIJE

Rusko časopisje objavlja nova odkritja rudnega bogastva v vzhodni Sibiriji. V te kraje je bilo odposlanih iz Moskve več skupin učenjakov, ki preiskujejo sestavino zemeljskih plasti. Odkrili so več najdišč zlata, železne rude in premoga. V nižjem Ilimsku pri Irkutsku je ekspedicija odkrila nahajališča železne rude, ki jo cenijo na 350 milijonov ton. V bližini Slirdjanka, takisto v področju Irkutska, so dognali, da se nahajajo tudi tam veliki skladi železne rude. Ti dve novi najdišči železne rude bosta obenem z rudniki v Balgajnskem in na otoku Olihonu pri Bajkalskem jezeru lahko preskrbovali z železno rudo tvornice v Petrovsku na področju Čite.

■ Finska prosi USA nujno za pomoč v zrnu, zdravilih, obleki in obutvi.

Ameriška letala tipa »Stinson 105«, ki jih letalske tovarne Združenih držav izdelujejo v celih serijah za Veliko Britanijo

Kaj se godi po svetu

FRANCIJA—NEMČIJA—AMERIKA

Med Nemčijo in Francijo postajajo odnosi bolj in bolj napeti. Zatrjujejo, da Nemčija zahteva prehod svojih čet skozi ozemlje nezasedene Francije in nekaj pomorskih oporišč, Italija pa nekaj francoskega brodovja, ki naj bi olajšalo preskrbo italijanske vojske in civilnega prebivalstva z vsemi potrebnimi predmeti.

Uradno te vesti niso niti potrjene niti ne v polnem obsegu zanikane. Značilno pa je, da je bila pred kratkim večja sprememba v francoski vladi in da se vrše sedaj važna pogajanja med francosko vlado in Zedinjenimi državami. Ameriška vlada se je pričela pogajati o ustanovitvi ameriških letalskih in pomorskih oporišč na francoskem Martiniqueu in Guadelupi. Francoska vlada zahteva kot protiuslugo, naj Amerika ukine svoj sekvester nad francoskim kapitalom v Ameriki, da bi lahko nakupila živeža v Ameriki ter vojnih potrebščin za Indokino, Severno Afriko, Sirijo in druge francoske kolonije. Baže zahteva francoska vlada tudi to, da bi Amerika vplivala na angleško vlado v

tem smislu, da se prepreči delovanje generala de Gaullea.

Vsekakor je v bližnji bodočnosti tudi tu pričakovati važnih in dalekosežnih dogodkov, ki utegnejo prinesiti morda celo presenečenja, kakršnih je v ostalem potek sedanje vojne vedno poln.

AMERIŠKI KONGRES (PARLAMENT)

je prišel te dni zasedati. Otvoritven govor je imel prezident Roosevelt sam. Med drugim je govoril o razvoju sedanje vojne v Evropi in Aziji ter naglasil, da se proces, po katerem svobodni narodi izgubljajo svojo neodvisnost, še nadaljuje.

V interesu naše lastne varnosti — je dejal Roosevelt — morajo dobiti našo pomoč vsi oni narodi, ki se postavljajo napadu po robu. Zato predlagam:

Zedinjene države se obvežejo, da organizirajo totalno obrambo. — Zedinjene države se obvežejo, za popolno podporo vsem onim narodom, ki se bore proti napadalcem v raznih delih sveta in s tem drže vojno vstran od naših obal. — Zedi-

Rusija in Jugoslovani

Slovenci tvorimo skupno z Rusi, Srbi, Hrvati, Bolgari, Čehi, Slovaki, Lužickimi Srbi, Gradiščanskimi Hrvati in Poljaki veliko svetovno slovansko družino. Izmed južnih Slovanov so gojili tople stike z Rusijo v prvi vrsti Srbi in Črnogorci. Zlasti je Rusija pomagala Srbom, da so si takorekoč pod ruskim protektoratom ustvarili svojo novejšo literaturo, šla pa jim je v obilni meri na roke tudi za časa srbskih vstaj proti tlačiteljem Turkom. Veliki sin srbskega naroda, Jurij Petrovič Karadjordje, utemeljitelj naše narodne vladarske hiše, je n. pr. ob priliki svoje velike vstaje proti Turčiji odklonil vse avstrijske vabe na stoto časti, ki mu jih nudila Avstrija, če odstopi od svoje politične smeri, ki je vodila naravnost v slovansko Moskvo. Zato so junaka Karadjordja leta 1817 avstrijski vohuni in plačanci zavrtno umorili, ko se je ravno vračal iz Rusije domov.

Drugačni so bili srbski vladarji iz vladarske hiše Obrenovičev. Ti so proti volji naroda zaplaval v avstrijske vode in se pomalem bratili celo z Madžari. Celotni srbski častniki so nosili uniforme, narejene po avstrijskem zgledu. Narod Obrenovičev ni maral. Nezadovoljstvo je priklopelo do viška, ko so se proti koncu preteklega in v začetku sedanjega stoletja pričele na dvoru vršiti razne umazanosti. Zadnji kralj izmed Obrenovičev je bil mladi Aleksander Obrenovič, ki ga je v svoje mreže zapelala lahkomišelnost in časti ter uživanja želja. Draga Mašinova, ki je naposled dosegla, da jo je neizkušeni Aleksander vzel za ženo, njene brate in številne sorodnike pa postavil na visoka in odločujoča mesta. Godile so se hude korupcijske zadeve, dvor je tonil v zabavah in drugih veselih prireditvah, Srbija pa je šla v finančnem pogledu vedno hitreje po rakovi poti. Zavedni srbski častniki so z rusko vednostjo skočili zaroto, ki je stremela po zrušitvi obrenovičevskega korumpiranega dvora. Neke noči so zarotniki vdrl v dvor, postrelili kralja, kraljico in mnoge prisklednike ter z dvorskega balkona proglasili za kralja Srbije Petra Karadjordjeviča, znanega junaka iz vstaj proti Turkom in vnuka vodje Karadjordja. Godilo se je to leta 1903. Peter Karadjordjevič se je vrnil preko Dunaja v Beograd in zavladal kot Peter I. Pri tem naj navedem zanimivo reminiscenco, ki se je pripetila na dunajskem od policije zastraženem kolodvoru. Na peron so vdrl slovensko in jugoslovansko orientirani visokošolci, ki jih je deloma vodil pokojni dr. Gregor Žerjav ter pričeli vzklikati srbskemu in jugoslovanskemu kralju Petru.

S prihodom kralja Petra I. na srbski prestol je Srbija odločno prešla v ruski politični tabor. Kmalu se je vnela balkanska vojna in Srb ter Bolgar sta z rusko pomočjo strgala raz sebe turške verige suženjstva. Leta 1914 so po Balkanu znova zagrmeli topovi in Rusija se je odločno postavila na zagovorniški oder srbstva in jugoslovanstva ter šla tudi sama v vojno, ki pa jo je vsled nezadostne pripravljenosti in neurejenih notranjih razmer izgubila.

Veliko naklonjenost je uživala od Rusije poleg Srbije tudi mala balkanska država Črna gora. Razpravljanje o tem bi bilo predolgo, omejim naj se le na zanimivo dejstvo, da sta še precej pred vojno na ruskem carskem dvoru živeli dve črnogorski princezi, hčeri kneza Nikite, ki sta prvi privedli pred carja in carico prebrisanega, a dalekovidnega meniha Rasputina.

Tudi Hrvati so že zelo zgodaj vpostavili stike z Rusi. Že v devetem stoletju je Rusijo obiskal hrvatski knez Ljudevit Posavski, ki je znan v naši zgodovini kot odločen nasprotnik germanskih osvajalcev Frankov. Najgloblji stik Hrvatov z Rusi pa je bil obisk pokojnega hrvatskega kmetskega voditelja Stjepana Radiča, ki je po vojni za kratko dobo odpotoval v sovjetsko Rusijo in tam imel nekaj tako odličnih in stvarnih govorov, da so o njegovem obisku sovjetski založniki izdali več brošur. O tem nam pričajo besede predsednika ruske sovjetske vlade Molotova ob priliki bivanja naše trgovinske delegacije v Moskvi. Molotov je tedaj dejal (Hrvat) dr. Rudolfu Bičaniču: »Hrvati še vedno živite v našem spominu in naših srcih, kakor tudi vaš pokojni voditelj Stjepan Radič, ki smo ga spoznali tu pri nas kot zelo velikega državnika in misleca.«

Govorili smo o Srbih, Črnogorcih in Hrvatih ter njihovih stikih z Rusijo. Marsikdo bo morda mislil, da Slovenci z ruskim narodom še prav nič nismo stopili v stike. To je napačno mnenje. Poudariti moram, da je bil ravno Slovenec tisti, ki je Evropi Rusijo šele odkril in jo prikazal v pravi luči. Bil je to slovenski zgodovinar in diplomat žiga Herbenstein, doma iz Vipave. Bival je dvakrat v Rusiji in sicer 1516 in 1527 leta ter o Rusiji, o njenem narodu in njegovem življenju ter navadah leta 1549 napisal knjigo, ki je doživela okrog 20 izdaj v štirih jezikih.

Pesnik Prešeren je bil tudi med Slovenci, ki so ljubili Rusijo in je spremljal znamenitega ruskega jezikoslovca Sreznjevskega, ki je pred sto leti za veliko noč obiskal Ljubljano, prav do Celovca. Rus Sreznjevskij je bil prvi,

Slika nam kaže, kako se pritrjujejo rušilne in zažigalne bombe na bojna letala.

ki je napisal izčrpno študijo o slovenskih narječjih.

Kdor je že bil v Ljubljani, prav gotovo pozna največji ljubljanski trg ob Zvezdi, namreč Kongresni trg, ki je bil tako imenovan na spomin sestanka nekaterih tedanjih vladarjev, ki so se leta 1821 posvetovali v Ljubljani. Med njimi je bil tudi ruski car Aleksander I., ki se je na moč čudil, ko je poslušajoč slovensko govorico dognal, da biva v tem kotu sveta narod, skoraj takšen ko ruski.

Zgodaj so se pričeli Slovenci zanimati za ruski jezik in ilirec Matija Majar Ziljski je leta 1851 napisal prvo rusko slovnico za Slovence. Drugi delavec na tem polju je bil Davorin Hostnik. Leta 1900 je izdal svojo rusko slovnico in priredil slovar, poleg tega pa še prevedel Levstikovega Martina Krpana v ruščino, prav tako prof. Janke Lavrin Prešernov »Krst pri Savici«. Z ruske strani se mu je revanžiral znameniti ruski slavist Korš, ki je prevedel v svoj jezik mnoge Prešernove pesmi, posebno sonete. (Glej korespondenco med njim in pok. dr. Prijateljem).

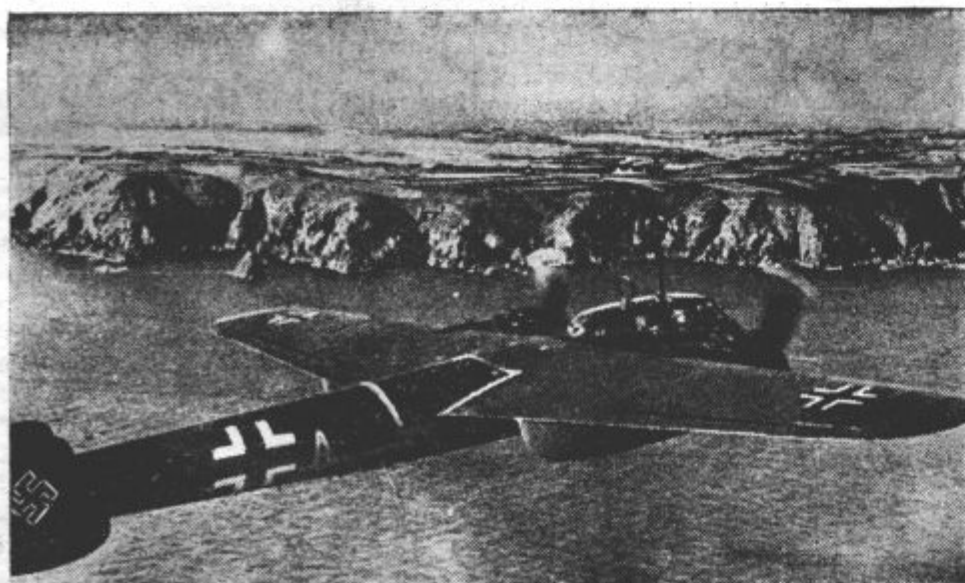
Ko pišem te vrstice o nas in Rusih, imam pred sabo drobno pesmarico, ki jo je leta 1873 izdal slovenski kulturni ter politični delavec in velik slovanoljub dr. Razlag. V njej naletiš na mnoge ruske pesmi v originalni ruščini ko n. pr. tisto krasno o Sarafanu in Puškinovo »Klevetnikom Rusije«, ki jo objavlja dr. Razlag tudi prevedeno izpod peresa slovenskega pisatelja dr. Janeza Mencingerja, kateri je iz ruščine precej prevajal. (Glej korespondenco med Mencingerjem in Veselom.) Kje so tedaj bili poznejši »veliki« Jugoslovani in Slovani?!

V Rusiji so študirali skoraj vsi naši najboljši slavisti, danes večinoma že univerzitetni profesorji slovenskega vseuč. pok. dr. Prijatelj, dr. Kidrič, dr. Rajko Nahtigal in dr. Matija Murko, ki živi in deluje v zlati Pragi.

V ruščino je prevedenih nekaj slovenskih književnih del. Leta 1937 je v Moskvi izšel prevod Alekseja Sizrkova »slovenskih poetov«, lani pa (1940.) so Rusi prevedli v svoj jezik dela Župančiča, Klopčiča, Seliškarja in drugih.

Po vsem opisanem gladko vidimo, da smo bili in smo še Jugoslovani z Rusijo in z Rusi v globokih prijateljskih in krvnih stikih.

Zabkar Janez

Nemški bombnik na poletu čez Rokavski preliv, noseč s seboj več težkih bomb po 250 kg, ki jih bo zmetal na angleška mesta

Salame iz konjskega mesa bodo pričeli izdelovati na Madžarskem. Prav tako nameravajo izdelovati konzerve iz konjskega mesa. Vse to je znak sedanje dobe.

Zveza društev šola in dom

V nedeljo 8. decembra je bil v prostorih Slovenske Matice v Ljubljani občni zbor Zveze društev »Šola in dom«, ki ga je vodil njen predsednik dr. Lončar Dragotin.

Zastopniki včlanjenih društev so podali poročila o željah staršev glede izboljšanja vzgoje in pouka na naših ljudskih, meščanskih in srednjih šolah. Zastopana so bila štiri društva iz Ljubljane, društvo iz Tržiča, Zagorja, Trbovelj, Senovega, Maribora in Ptuja.

Zvezni tajnik profesor Čopič je poročal o važnejših dopisih, ki jih je zveza prejela in o okrožnicah, ki jih je razposlala.

Kmetijska zbornica je poslala na vpogled načrt zakona o ljudskih šolah. Glede osemletne šolske obveznosti in obiska kmetijske nadaljevalnih šol ter splošne ljudske prosvete pa bi načrt potreboval še večje izpopolnitve.

Učne knjige so trajna bolna točka našega šolstva. Knjige so predrage, prehitro se menjajo in preveč knjig uporabljajo otroci v šoli.

Potrebni bodo temeljiti in daljnosežni ukrepi, da omejimo težke izdatke za šolanje otrok, ker izdajo starši v Sloveniji približno 20 milijonov din letno za šolske knjige in druge učne potrebščine.

Mladina naj bi v ljudskih in meščanskih šolah dobivala brezplačno vse šolske knjige (učne) do dovršene šolske obveznosti. Vse učne knjige za srednje, srednje strokovne šole, meščanske in ljudske šole naj bi zalagala bano-vinska zaloga šolskih knjig in jih prodajala ter pošiljala poštne prosto neposredno šolskim upraviteljem.

Zveza je priporočila ob pričetku sedanje vojne vsem včlanjenim društvom, da sodelujejo pri organizaciji zaščite mladine pred bombnimi napadi; prav tako je zaprosila vsa dru-

štva »Šola in dom« in zajednice »Doma in šole«, da sodelujejo pri ustanavljanju šolskih kuhinj, ker grozi mnogim krajem pomanjkanje zaradi slabe letine in s tem nezadostna in slaba prehrana šolskih otrok. V kuhinjah naj bi vsaj najpotrebnejši učenci dobivali toplo hrano.

V nekaterih krajih so bili zaprti poedini razredi ljudskih šol, zaradi pomanjkanja učitelstva. V narodnostno mešanih in obmejnih krajih je treba skrbeti, da je vse naše šolstvo čim bolj izpopolnjeno, ker ima ljudstvo v takih krajih večje prosvetne potrebe ter to zahtevajo tudi narodne in državne koristi.

Mariborsko društvo »Šola in dom« je stavilo več predlogov, izmed katerih posebej navajamo naslednje:

Sprejemni izpit za srednje šole v sedanji obliki ni izpolnil nad, ki so jih nanj polagali njegovi tvorci; zato naj bi ga odpravili; prav tako nima nižji tečajni izpit za samo srednjo šolo pravega smisla; zato naj bi bil ves način dela v četrtem razredu tak, da bi po dovršeni nižji šoli lahko svetovali učencem, katere šole naj nadaljujejo. Ozirni na strokovno izobrazbo za uradniške službe ne smejo vplivati na splošno izobrazbo srednješolske mladine; strokovno izobrazbo naj dobi mladina v strokovnih šolah.

Na srednjih šolah je treba omogočiti dijakom, da se morejo po svoji želji učiti čim več prostih predmetov, kar bi bilo tudi v korist šole, ker bi slabo plačani profesorji ne iskali drugod postranskih zaslužkov. Predvsem je treba omogočiti učenje tujih jezikov, predmetov, ki se ne poučujejo v vseh vrstah šol, telovadbo, glasbo in ročna dela.

ganje ladijskih tovorov. Največji se imenuje »London Mamouth« (londonski mamut), ki naenkrat vzdigne 150 ton teže. Naprave za izkravcanje žita prekrcajo lahko 2500 ton žita v eni uri.

Tako torej v kratkem opisu lahko vidimo, kaj znači Angležem londonsko pristanišče s svojimi napravami, vidimo pa tudi, kaj vse si lahko privoščijo na račun malih narodov razne imperialne in imperialistične sile.

Z.

Registerske tone

Registrska tona je prostorninska mera, ko n. pr. liter. Kratka oznaka za njo je reg. tona. Z njo merimo prostornino ladij, registrska pa se imenuje zato, ker je prostornina vsake ladje zabeležena v registrih in knjigah tistega pristanišča, ki je dotični ladji »matica«, ali kot bi po slovensko lahko rekli »dom«. Bruto reg. ton pomeni prostornino cele ladje, netto reg. ton pa se meri, če izvzamemo prostore za stroje, stanovanja itd. Pri netto merjenju torej ostane le tisti prostor, ki je namenjen za namestitev ladijskega tovora. Registrska tona je angleška merilna enota, ki znaša 100 kubičnih čevljev (fusov) ali v naši meri 2.83 kubičnega metra. Potemtakem more ladja z 2000 netto registrskimi tonami natovoriti 500 železniških vagonov. Zdaj pa računajte, kaj lahko natovori ladja s kakimi 25.000 ali 32.000 reg. tonami in kolikšna izguba je prizadejana trgovinstvu države, ki ji sovražnik potaplja takšne ladje!

Londonska zaklonišča

V Londonu ima 15% prebivalstva specialno zgrajena zaklonišča, dočim mora ostalih 85% iskati kritja pred napadi nemških bombnikov v hišnih kletih, čijih stropi so podprti kakor rudniški rovi s tramovjem.

Angleške statistike pravijo, da je bil ob priliki nemških zračnih napadov pobitih okrog 20.000, ranjenih oz. poškodovanih pa čez 30 tisoč ljudi. Mislimo, da so te številke vsekakor preizkušene. Spomnimo se samo na napade na Coventry, Birmingham in tako dalje!

Ameriški kapital

Italijanska revija »Relazioni Internazionali«, ki izhaja v Rimu, prinaša zanimivo statistiko o moči ameriškega kapitala, naloženega v raznih podjetjih po nekaterih državah. Revija piše, da je bil v začetku lanskega marca ameriški dolarski kapital takole razporejen po svetu:

V Braziliji 59.428.500 dol., na Kitajskem 43.293.000 dol., na otoku in državi Kubi (tobak, sladkor!) 27.589.000 dol., v Španiji 13.172.000 dol., na Finskem (smrekov in borov les, celuloza, zdravilni lišaji in posojilo leta 1940 po finko-sovjetskem spopadu) 30.000.000 dol., na Švedskem (jeklo, les) 15.000.000 dol., na Norveškem (pomorski trgovski promet) 10.000.000 dol., v južnoameriškem Čileju (soliter za razstreliva, umetna gnojila) 7.921.000 dol., na Poljskem (sladkor, žito) 6.259.000 dol., v srednjeameriški republiki Haiti 5.500.000 dol., na Portugalskem (kolonije) 5.500.000 dol., v Paragvaju v Južni Ameriki 3.500.000 dol., v Mehiki 2.080.000 dol., v Češkoslovaški 1.141.000 (vojna industrijah), v prednjazijskem ranu (nafta, Oil Company) 625.000 dol.

Kako velike morajo biti šele številke o dolarjih in o raznem blagu, ki so ga Združene države od začetka sedanje vojne poslale Angležem...

V jedru nam navedene številke na splošno kažejo, kaj in koliko premore denar kapitalistično imperialističnih držav v deželah tistih narodov, ki so na račun teh milijard in milijonov bolj ali manj izkoriščani.

Razno o Londonu

Gospodarji Londona

Pred nedavnim so svetovni listi prinesli vest, da je angleški velebogataš sir Ernest Bute prodal drugemu britanskemu bogatašu lordu Brownu 12.000 hiš v Londonu. Malokomu je namreč znano, da je London, odnosno londonski teritorij stvarno last zgolj petih velebilijonarjev. Med temi sta najbogatejša že omenjena Bute in Brown. Premoženje sir Bauteja cenijo svetovni listi na 30.000.000 funtov šterlingov, kar bi bilo 8 milijard in 400 milijonov naših dinarjev. Torej je brez dvoma res, da je takšen tič ko Bute pravi pravcati plutokrat. Človeku se zdi kar blazno, da je na svetu mogoče, da poseduje en sam človek eno petino največjega mesta na svetu. Sir Bute je lordu Brownu prodal za 20.000.000 funtov šterlingov kot že zgoraj povedano 12.000 hiš, 320 trgovskih prodajal, 115 gostinskih obratov, 14 gledališč in kinematografov ter 15 blokov stavb. Ne smemo pa misliti, da je s tem činom Bute prodal že kar vse svoje premoženje. Nasprotno! Še vedno je lastnik 8 tisoč hiš, 600 trgovin, 120 restavracij, 6 kinematografov in 8 blokov stavb. Nič manj kot milijon 200.000 londonskih prebivalcev je primoranih siru Buteju plačevati najemnino, ki znese po poročilih lista »Daily Herald« na mesec 450 tisoč funtov šterlingov (126.000.000 din!). To je ravno tako kot bi Buteju plačevali najemnino prav vsi Slovenci. In na svetu so ljudje, ki sploh nimajo kam položiti glave, dočim...

Londonsko pristanišče

je med največjimi na svetu, saj je glede prehrane od njega odvisnih 20 milijonov ljudi. Pristanišče obsega veliko vodno površino ob

ustju reke Temze. Dnevni promet se suče okrog 60 milijonov ton, to se pravi, da je dnevna količina prišlih in odplulih ladij 60 milijonov registrskih ton. Zdaj je zaradi pomorske in splošne vojne ta številka nekoliko nižja, a je še vedno zelo visoka. V londonsko luko venomer prihajajo ladje, ki razkladajo živež in druge predmete iz britanskih kolonij, nakladajo pa v glavnem industrijske izdelke iz raznih angleških industrijsko visoko razvitih mest in tvorniških centrov kot so London, Birmingham, Coventry, Manchester in drugi. Tako je n. pr. pred nedavnim prispela neka ladja iz bogate angleške Nove Zelandije (v Tihem oceanu) in pripeljala s seboj maslo, sir, jajca in zmrznjeno meso, naložila pa tovarne avtomobile, vagone in druge stvari, ki služijo prometu. V London prispe med drugimi tudi mnogo ladij z avstralsko volno, ki je natovorjena v močno stisnjenih balah. Te najprej prekrcajo na posebne čolne in ko nastopi plima, lahko vidiš, koliko teh čolnov odplove proti toku reke Temze, ob kateri je vse polno predilnic in drugih sorodnih tovarn, ki so jim glavni in potrebni produkcijski predmeti volna, lan, bombaž itd.

Iz Avstralije prihaja v Anglijo tudi sladkor, ki ga tradicionalni Angleži rabijo v prvi vrsti za slajenje kave in čaja (lordske čajanke!).

O slovityh dokih londonskega pristanišča smo govorili že v prejšnji številki »Kmetijske lista«.

Londonsko pristanišče je tudi kar najmodernejše in praktično opremljeno z raznimi pristaniškimi napravami, kar nam n. pr. priča 1500 velikih žerjavov, ki se jih poslužujejo za dvi-

Ko prečitaš Kmetški list

daj ga prečitati tudi sosedu in mu priporoči, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša kljub podražitvi papirja in drugega materiala za celo leto samo 30 dinarjev.

Iz naših krajev

× **Izšla je naredba o razdelitvi jedilnega olja.** Veletrgovci in zadrage, ki so že dosedaj dobivale olje iz tvornic, ga bodo dobivale tudi v bodoče. Nihče drugi ne bo mogel dobiti olja naravnost iz tvornic. Trgovci na drobno bodo dobivali olje od veletrgovcev. Dodeljene količine olja so dolžni prodajati svojim strankam postopno v količinah, ki ustrezajo resnici in normalnim potrebam. Eni stranki se ne sme prodati več kakor 1 liter olja naenkrat.

× **Hrvatski ban** je razrešil splitskega podžupana in 8 mestnih svetnikov. Na njihovo mesto je imenoval enako število drugih oseb.

× **V Ljubljani** in verjetno tudi v drugih destih Slovenije bodo še ta mesec uvedene karte za živila in petrolej. Kart ebodo uvedene tudi po drugih delih naše države.

× **V Zagrebu** so bile otvorjene pred božičem tri javne kuhinje, ki razdelijo na dan 2500 obrokov. Mestna uprava je najela za javne kuhinje 2 milijona dinarjev. Mestno socialno skrbstvo je razdelilo med potrebne 10 vagonov premoga.

× **Zemljiški davek v hrvatskih mestih.** Hrvatski ban je predpisal poseben zemljiški davek v hrvatskih mestih. Od davščine so oproščena zemljišča države, banovine, občin in samouprav, če služijo javni uporabi in se gospodarsko ne izkoriščajo, nadalje rekvirirana zemljišča in cerkvena zemljišča. Ta nova mestna davščina na zemljišča znaša na leto 5 pro mille, oziroma 5 din od vsakega tisočaka prometne vrednosti zemljišča, čigar vrednost ne presega 10 din za kvadratni meter, oziroma 36 din za kvadratni seženj. Davščina narašča nato na 6, 7, 8, 9 in 10 pro mille od vsakega tisočaka prometne vrednosti zemljišča. Razmerje se ravna po ceni dotičnega zemljišča za kvadratni meter, odnosno seženj.

× **Jugoslovanski parnik »Hercegovina«** bo postavljen v službo mednarodnega Rdečega križa. Posadke na parnikih mednarodnega Rdečega križa bodo uživale posebno zaščito.

× **V Boki Kotorski** se je ponesrečil jugoslovanski parnik »Srebrno«. Nasedel je na plitvino vsled razburkanega morja in se prelomil na dvoje. Po nadčloveškem naporu je posadkam naše vojne ladje »Spasilac« in dvema podmornicama uspelo rešiti preostalih 34 ljudi na ponesrečenem parniku »Srebrno«. Kljub skrajno neugodnim vremenskim prilikam so požrtvovalne posadke vojnih ladij z lastno življenjsko nevarnostjo po dolgotrajnem prizadevanju rešile vse ljudi ter jih prepeljale v Tivat. Parnik »Srebrno«, ki se je razklal na dvoje, so morali prepustiti njegovi usodi, ker zaradi silno razburkanega morja in orkanskega viharja ni več misliti na njegovo rešitev.

× **Vsled povišane trošarine** se bo sladkor podražil za dva dinarja. Tudi vse alkoholne pijače se bodo podražile vsled novega povišanja trošarine.

× **Naša delegacija**, ki se je mudila dalj časa v Moskvi zaradi nakupa večje količine bombaža se je vrnila pred božičem v Jugoslavijo. Člani delegacije, v kateri se je nahajal tudi slovenski industrialec Sirc iz Kranja, so izjavili, da so svojo nalogo v Rusiji uspešno izvršili.

× **Zdravstveni kader** v Jugoslaviji obstoja iz 4.754 zdravnikov, 2.846 zaščitnih sester, 2.199 babic in 1.425 bolničark. Na vasi je zaposlenih 800 zdravnikov vsi drugi so po mestih.

× **V Jugoslaviji umre** letno okoli 2200 mladih žen na porodu.

× **Gospod Križman**, tudi voditelj Zveze združenih delavcev, je napisal v mesečniku Katoliške akcije članek: »K razvoju našega delavskega gibanja«. Glasilo krščanskih socialistov »Delavska pravica« pravi o tem članku tole: »Gospod Križman dokazuje s svojim člankom, da nikdar ni študiral katoliškega delavskega gibanja in še manj krščansko strokovno gibanje. Sicer ne bi pisal tako kot piše. Zato bi storil samo uslugo dušebrižništvu in delavskemu gibanju, če bi se spet oprijel svojega poklica, delavsko gibanje pa prepustil delavcem.« Le čevlje sodi naj kopitar! Tudi slovenske revije bodo imele stvarnejši značaj, če ne bodo prinašale podobnih člankov.

× **V bližini Bara** v južni Dalmaciji je potopila angleška podmornica veliko italijansko prevozno ladjo. Vsled razburkanega morja, naše ladje niso mogle priteči na pomoč potapljači se ladji.

× **Proračun banovine Hrvatske** bo za prihodnje proračunsko leto za pol milijarde povišan in bo znašal 1.830.770.000 din. Zagrebški gospodarski krogi zahtevajo, da naj prepusti država še nekatere druge davčne vire Hrvaški, da ji ne bo treba povečavati dosedanjih davkov. Beograjsko časopisje jim odgovarja, da jim država ne more prepustiti novih davčnih virov, ki se stekajo v skupno državno blagajno in da morajo Hrvati sami zbrati potrebna sredstva, ako hočejo povišati izdatke za banovino Hrvatsko. Za samoupravo je treba tudi žrtvovati, kdor jo hoče imeti pravijo v Beogradu.

× **Tvrdka M. Rosner** v Mariboru je razdelila med svoje delavce za 550.000 dinarjev živil ob novem letu.

× **V bosanski vasi Zavalju** je zbolel kmet Ante Prša za hripjo. Bolezen si je nalezla tudi njegova žena Ana. Po nekaj dneh je kmet Ante prišel umirati in istočasno z njim je izdihnila svojo dušo tudi njegova žena.

× **V Krškem** je skočila v Savo Franciška Buršičeva, žena mehanika. Zapustila je 4 mladoletne otroke v starosti od poldruga leta do 10 let. Lansko jesen se je pridno udeleževala misiona na Vidmu. Od tedaj se je poslabšalo njeno duševno stanje. Svojemu možu je tožila, kako velika grešnica je in da ji ni več za živeti. Čeprav jo je njen mož miril in tolažil vendar ni mogel preprečiti njene nesrečne odločitve, ki jo je storila v duševni zmedenosti.

Iz tujine

× **Nemci sodijo**, da je vsled njihovih bombnih napadov industrijska moč angleških industrijskih centrov Sheffielda, Birminghama, Coventryja in Glagowa oslabiljena za najmanj 42 odst.

× **V noči na 17. decembra** so se v rokavskem prelivu srečali britanski rušilci z nemškimi bojnimi čolni. Po poročilih spopad ni bil večjega obsega.

× **Petainova Francija** se pripravlja na uvedbo poklicne vojaške službe.

× **Iz japonske prestolnice Tokija** prihajajo vesti, da japonska ladjedelniška industrija, če hoče obstati, nujno rabi raznega materiala, ki se rabi za gradnjo ladij.

× **V ameriškem mestu Cincinatuju** se je podrla kar iznenada neka trinadstropna hiša.

× **Nekemu ameriškemu milionarju** iz Elfara v Texasu v Združenih državah je bila ukradena slovita in dragocena slika »Marija z Jezusom«, ki jo je napravil znameniti italijanski slikar Rafael Santi.

× **V Gross-Ottersleбенu** je neka kokoš znesla 165 gramov težko jajce, kar pomeni, da je to jajce dvakrat težje od normalnega kurjega jajca. Da bi bilo še več takšnih jajc!

× **Angleško časopisje** vse pogosteje piše o velikih nemških pripravah za napad na angleški otok. Napad bi se izvršil z ogromnimi le-

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga vseh umetnih gnojil** (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilkega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

talskimi silami, ki bi zrušila angleško obrambno silo na obalah, nakar naj bi se izkrcala nemška armada. Istočasno si prizadeva Nemčija, kako bi dobila prost prehod preko nezasedene Francije in da bi s pomočjo francoske vojne mornarice izvršil prevoz nemških čet v Afriko na pomoč Italiji.

× **Ameriški odposlanec pri Veygandu.** Član francoske vlade in bivši vrhovni poveljnik francoskih čet general Veygand se mudi že več mesecev v francoskem Maroku in Tunisu, kjer organizira močno, nezavisno francosko armado, ki je pripravljena za vsak slučaj braniti francosko kolonialno posest. Veygandova armada bi lahko odigrala v tem času zelo pomembno vlogo, ako bi se priključila enemu ali drugemu vojskujočemu se taboru. Predsednik Združenih držav Roosevelt je odposlal te dni k generalu Veygandu posebnega odposlanca z zaupnimi navodili.

× **Hude kazni** so v Parizu določene za tiste osebe, ki bi se pregrešile proti predpisom, ki so postavljeni za zatemnjevanje.

× **Tobak** so začeli gojiti na Norveškem v zaprtih in električno segrevanih prostorih. Kakšni bodo uspehi, bomo šele videli.

× **Na Madžarskem** se zdaj vrši vsesplošen popis prebivalstva, zgradb in živine. Kdove zakaj?

× **V baltičkih državah**, priključenih k Sovjetski Zvezi, bo po poročilih iz Moskve v kratkem uveden kot plačilno sredstvo rubelj.

× **Upravni vodja rhonskega okrožja** v Franciji je za svoje okrožje odredil popolno zatemnitev. Vzrok temu so vedno pogostejši napadi angleških bombnikov na tamkaj šacionirane nemške okupacijske čete.

× **Ogenj** je v Stockholmu, glavnem mestu Švedske, uničil do tal tamošnjo tvornico valovite lepenke.

× **Turška vlada** zahteva, da ji Veliki narodni svet (parlament) odobri kredit 48 milijonov zlatih turških lir, ki naj bi se uporabile za narodno obrambo.

× **V sredini Atlantskega oceana** se je potopila angleška ladja »Stornest«, ki je imela 4265 ton. Nekaj časa je zaman klicala brezžično na pomoč.

× **Pred kratkim** je bila v nekem angleškem pristanišču spuščena v morje nova bojna edinica britanske mornarice, ki razvija strahno visoko brzino.

× **Henry August Haumont**, ki je bil v Franciji eden najboljših strokovnjakov za starogrško vprašanje ter predsednik francoske akademije za stare napise in književnosti, je pred kratkim umrl.

× **Poročila iz angleške prestolnice** pravijo, da bo mesto sedanega prvega lorda admirali-tete in šefa britanskega admiralskega admirala Sira Dudley Punda v doglednem času imenovan poveljnik sredozemskega angleškega bro-dovja viceadmiral Browne Cuningham.

× **Sredi januarja** bo odpotoval iz Šanghaja v Združene države na novo imenovani japonski poslanik pri Rooseveltu, namreč admiral Nomura, kar se tolmači kot nekako zboljšanje od-nošajev med Japonsko in USA.

■ **Ljubljanski »Slovenec«** iz Kopitarjeve ulice, bi bil kaj vesel, če bi izhajal v Belgiji. Tamkajšnji tisk namreč prinaša statut novo-ustanovljene lige proti framasonom (prostozi-darjem). Liga se bo borila za boljše moralno naroda proti vsem podtalnim elementom. Čudno se nam zdi, da se tudi pri nas tako zelo bojijo prostoziidarjev in vse od njih vedo, le z imeni nočejo na dan.

■ **General Čatloš**, ki zavzema v katoliški slovaški vladi položaj vojnega ministra, je na povabilo nemških oblasti odpotoval na Dunaj, da si ogleda razstavo nemške vojske na Heldenplatzu (Trg junakov). V njegovem spremstvu je 15 višjih slovaških oficirjev.

■ **Iz Nemčije** se je v belgijsko mesto Anvers vrnilo več kot 4000 Belgijcev, ki so bili za časa nemških vojnih operacij proti Franciji ujeti, ko je šel val nemške vojske v severno Francijo preko Belgije.

■ **Alfred Nobel**, ki je bil inženir in je kot tak izumil strašno razstrelivo dinamit, se je zgrozil, ko je uvidel, da se njegov izum uporablja za pokončevanje človeštva in človeškega dela in truda. On sam je mislil, da naj bi se dinamit uporabljal izključno v gradbene in ljudem koristne namene. Tako razočaran je v oporoki volil nekatere nagrade tistim ljudem, ki so za razvoj človeštva doprinesli kako koristno stvar. Med temi nagradami je tudi »mirovna nagrada«, ki je letos po vesteh iz Norveške ne bo... Nobelove nagrade so prejeli že mnogi znanstveniki kot fiziki, kemiki, zdravniki itd., pa tudi pisatelji.

■ **Francoskega sodnika Dhoogesa Eduarda** so napadli neznanci v Čungkingu ter ga s štirimi revolverskimi strelji ubili. Francoska vlada zahteva strogo in natančno preiskavo.

■ **Tudi Švedska se hoče pripraviti za vsak slučaj**, ker pa nima dovolj denarja, je ministrski svet razpisal »švedsko obrambno posojilo«, ki na jbi doseglo višino 500 milijonov švedskih kron. Kakšen bo odziv prebivalstva, bodo švedski listi še poročali.

■ **Rydz Smigly**, poveljnik poljske vojske, je bil po zlomu Poljske interniran v nekem samostanu v Rumuniji. Te dni javljajo rumunski listi, da je Rydz Smigly neznankam pobegnil. Iščejo ga rumunske in nemške policijske oblasti.

■ **Anglija je naročila v Ameriki 12.000 letal in 2500 tankov.**

■ **Ameriške tovarne avtomobilov Kraiser** s opričeli izdelovati tanke. Vsako uro bodo zgradile po en tank. Tudi Fordove tovarne so se preustrojile, in pričele izdelovati letalske motorje. Vsak dan izdelajo po petnajst motorjev.

■ **Trem italijanskim ribiškim ladjam** se je posrečilo, da so priplula skozi angleško blokado iz ameriškega New Founlanda v neko francosko пристanišče.

■ **V Parizu** nameravajo okrog vsega mesta zgraditi krožno cesto, ki bo obdajala ves Pariz. Tako bodo brezposelni dobili delo in zaslužek.

■ **Tudi japonska vlada** prav skrbno preiskuje načrte za racionalizacijo živeža in drugih življenjskih potrebščin.

■ **Grki so v Atenah** vse večje umetnine prenesli v podzemeljska zaklonišča.

■ **Anglež Byrd je odkril** možnost prenašanja barvastih slik na daljavo. To je zopet velik uspeh v mladi znanosti, ki se imenuje televizija.

■ **Angleški oceanski parnik »Queen Mary«** je zdaj na poti iz Afrike v Avstralijo, kamor vozi 6000 italijanskih vojnih ujetnikov. Nazajgrede bo iz Avstralije pripeljal več tisoč avstralskih vojakov.

■ **V Rumuniji** se pripravljajo na popis prebivalstva in je vlada odredilo že vse potrebno.

■ **Podonavska komisija** v Bukarešti je prekinila svoje delo do druge polovice januarja.

■ **Združene države so sklenile**, da bodo Veliki Britaniji dobavljale 70 odst. vseh letal, ki bodo izdelana v ameriških letalskih tvornicah.

Sejmi

13. januarja: Krka, Nova cerkev, Šmarje pri Jelšah, Središče;
14. januarja: Kamnik, Ormož, Ljutomer, Maribor, Marija Gradec—Laško, Dol. Lendava, Podčetrtek v Veračah;
15. januarja: Ljubljana, Vel. Podlog obč. Leskovec pri Krškem, Celju, Ptuj, Trbovljah;
16. jan.: Smihel-Stopiče, Turnišče;
17. jan.: Cerklje, Kostanjevica, Unec, Videm-Dobropolje, Maribor, Kapela, Petrovče, Slov Bistrica;
18. jan.: Gradec, Brežice, Celje, Trbovlje.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Državni papirji: 7 odst. inv. pos. 100 denar, agrarji 56 den., vojna škoda promptna 465 do 467, begl. obv. 82—84, dalm. agrarji 80—81, 8 odst. Bler. pos. 106 den., 7 odst. Bler. pos. 96—99, 7 odst. pos. DHB 102 den., 7 odst. stab. pos. 96 den. — Delnice: Narodna banka 7.000—7.100, Trboveljska 355—365, Kranjska industr. družba 142 den.

BORZA LJUBLJANA

Ameriški dolar	55.— din
Angleški funt	177.— din
Švicarski frank	10.30 din
Nemška marka	14.90 din
Grška drahma	41.— din

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

HLAPCA

zanesljivega in poštenega sprejemem takoj v službo. FRANC GRAD, posestnik in gostilničar, Zg. Kašelj p. D. M. v Polju. Zglasiti se je osebno ali pismeno.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi
r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!